

When quoting site materials, we ask that you provide the link to the original source that owns the authorship (<https://nevzlincenter.huji.ac.il/ukrainian-jewish-refugees-israel>) and the title of the project, "Ukrainian Jewish Repatriates in Israel: Jewish Identity in the Context of the Russian-Ukrainian war."

Each particular file should be quoted as follows: UJRI_Number_Informant's initials (e.g., UJRI_001_MG)
Thank you!

При цитуванні матеріалів сайту просим указувати посилку на джерело права власності:

(<https://nevzlincenter.huji.ac.il/ukrainian-jewish-refugees-israel>) і названню проекту: «Єврейські репатріанти із України в Ізраїлі: Єврейська ідентичність в контексті війни Росії і України».

Посилка на індивідуальні файли: UJRI_Номер файлу_Ініціали інформанта (н-р., UJRI_001_MG)
Спасибо!

UJRI_086_LB

Inf.: LB, F, b. 1945, Kharkiv

Int.: МК

Kfar Eldad, Dec. 6, 2022.

51 min.

Inf.: 00:01 – Я не справжній репатріант. Как рассказать?

Int.: 00:11 – Вы расскажите сначала про себя? Кто вы? Когда родились? Где жили?

Inf.: 00:14 – Я, БЛГ, народилась в Україні в місті Харкові у 1945-му році, то есть я ще дітя війни, той війни. В нас є таке, в Україні був... «Діти війни», то я дітя, можна сказати, двух війн. Все життя прожила в Харкові, звісно.

Int.: 00:47 – А еврейская жизнь дома была у вас?

Inf.: 00:50 – Ні, не було. Абсолютно!

Int.: 00:54 – Но кто-то был евреем?

Inf.: 00:58 – У меня мама еврейка. Но вона с такой сім'ї, що нічого єврейського не було. Ну, і потім, була ж війна, Друга Світова. Коли вона починалася вона всі свої документи знищила. Батько в мене українець, мама єврейка. Я тіки свого дедушку знаю – ЧБІ. В мене є фото і все. Бабушки фото теж є. Я знаю її Ф. звали, но вона померла, коли мамі було шістнадцять років. Там сім'я лікарів була. Вона фельдшер, дід був хірург. Ось. Мама народилась в Луганщині (01:53 неразборчиво, кажется, Грогородполье) Роднік. Начебто это Первомайск, там, щось. Ну, как-то так...

Int.: 02:04 – А во время войны мама где была?

Inf.: 02:07 – Під час війни мама стала українкою. Паспорт і документи знищила. Но все одно, вони поїхали. Все-таки поїхали. Дід їх забрав, там в Сібир, там.

Int.: 02:20 – В эвакуацию.

Inf.: 02:24 – В эвакуацию. Вона була в евакуації. Я народилась, вони как раз приїхали з евакуації.

Int.: 02:30 – Они в Харькове до этого не жили?

Inf.: 02:32 – Не, мой батька з Зінькова, Полтавщина. А мама закінчила школу в Константинівці. Українську школу закінчила.

Int.: 02:50 – А на идиш что-то...?

Inf.: 02:51 – Не, абсолютно! Ни одного слова! Я довго не знала, та ми і не цікавилися ніякими національностями.

Int.: 03:01 – А еда какая-то?

Inf.: 03:01 – Не, абсолютно!

Int.: 03:03 – Мацу покупали?

Inf.: 03:04 – Не, абсолютно! Нічого не було.

Int.: 03:07 – А назвала она вас в честь кого-то?

Inf.: 03:10 – Я не знаю. Коли підросла, думала, що на честь Лесі Українки. Старший брат – О. Він народився в 39-му році. В Харкові теж. Він закінчив школу, університет. Потім вони в Києві жили, деякий час довгий, а потім поїхали в Подмосковье. Дуже тісні зв'язки були, Д. з народженням вітали. Это небіж. Так і жили.

Int.: 03:56 – Д. – племянник?

Inf.: 03:58 – Племянник. Українською, племінник, можна небіж. Нічого, що я українською?

Int.: 04:05 – Я понимаю всё. Розумію. (Сміх). А ви дома говорили на українском?

Inf.: 04:08 – Я все життя розмовляла російською, но українською теж. Батько українець, мати знала українську, як рідну. Просто у нас все було на російські. (переходит на русский) Школи - российские, университет – российский. Закінчила я школу, університет, потім закінчила ще Педінститут. Стала викладачем. По профессии я биолог-генетик. Так склалось життя, що я ще майстер спорту з художньої гімнастики. Я, була трьохкратною чемпіонкою серед дітей, потім серед дорослих трьох кратною чемпіонкою України. В сборную Союза я входила. Дуже цікаве життя було звісно. Чудовий педагог.

Int.: 05:18 – А какой-то антисемитизм был у вас в жизни?

Inf.: 05:26 – Не стикалась. Всі мої подруги... Ми не цікавились національністю. Так вийшло, що мої найближчі подруги були єврейки. Всі російськомовні. Із таких сімей, нерелігійних. Походження таке. Ну, і я-ж наполовину. Знали, що мама – єврейка, папа – українець.

Int.: 05:54 – А так, чтобы на работу было сложно устроиться.

Inf.: 05:55 – Ні. Українка взагалі ж була.

Int.: 05:58 – По документам.

Inf.: 06:00 – Но мама украинкой теж була по паспорту. Вона ж все знищила. Не знала, поедут в эвакуацию или нет. Получилось так, что боялась, что придут немцы, чутки уже были, що таке роблять з євреями. Тим паче, що вона російську, українську досконало володіла.

Int.: 06:35 – А какая-то организация еврейская в Харькове уже в последние годы, послесоветские? Хесед? Синагога?

Inf.: 06:43 – Есть. У нас синагога шикарная. Наибольша чи в Європі, чи щось ще. Я в цій синагозі виступала. Він був спорт зал, это было спортивное общество... Господи... слова вылетают. Там були змагання. Фотографії є, де я маленька в цьому залі виступала. В Буревеснике я була. Господі... слова вискакують! Ну, вот, так вот.

Int.: 07:20 – А так вы туда не ходили с подругами? С еврейским. В это общество?

Inf.: 07:25 – Не. Я була в Єврейському центрі. На різних заходах. В одному, і в другому. Просто загальні. То танці були. Хтось виступав. Поет якесь там. Зв'язки, да. З подругою ходила. В неї папа єврей був. А ще моя подруга не єврейка, ей центр дуже допомог матеріально. Щось вона там делала. Зуби там. Я працювала там, бо я вдова. Вдова з 1980-го року. Я, залишилась одна з дитиною. Онкологія була в чоловіка. Помер. Неімовірна людина була. Теж в нього багато кровей було: польська, українська, єврейська и российская. Ми всі как-то не звертали на це уваги, хто якої національності. Так і жили. Виховала сина. Захватила фото. Це, мабуть, десять років тому. Давненько було.

Int.: 09:09 – А сын сейчас где?

Inf.: 09:11 – В Украине. Внучка в Украине. Богата людина він. Все життя мое залишилось в Україні.

Int.: 09:21 – А дом?

Inf.: 09:23 – Квартира в мене. І дом. У А. є дом. Будинок під Харьковом.

Int.: 09:32 – Можно, немножко, про начало войны российской?

Inf.: 09:35 – Ну, начало было в четырнадцатом році. Це ж в чотирнадцятом все пішло. Ну, що сказати... Життя було в мене дуже цікаве, дуже цікаве, і працювала до шістдесяти восьми років. Я працювала майже все життя тренером – керівник гуртка художньої гімнастики. Сотні дітей. Творчество. Виступи. Люди. І завжди цікавилась в громадському житті. В чотирнадцятому році почалась революція Гідності. Я, чудово пам'ятаю, як все було. В Харкові теж Майдани були. Люди їздили на київський Майдан.

Int.: 10:51 – Вы поддерживали независимость?

Inf.: 10:53 – Да, звісно! Я підтримувала. У нас в семье, у батька було негативне ставлення до радянської системи. Дисидентом він не був, але...

Int.: 11:20 – И к России, как к Советскому Союзу относились?

Inf.: 11:21 – К Росії, ні. Так сильно (сміється), ні. Но щось, звісно, було. Тому Росія, – це Ленін, це Сталін. І взагалі, в якому плані... що вона, все-таки Україну притесняла. Все життя. І все українське. Скільки заборон було української мови ще с царизму. Звісно, ми цікавилися історією. Хто ми такі? Київська Русь. Коли там... Московія...

Int.: 12:09 – А вот погромы українцями євреїв? В истории?

Inf.: 12:11 – Ну особливо... как-то. Все одно був Союз Русского Народа Одеси. Це більше виходило з Росії. Українці..дуже.. інший народ. В нас багато росіян було.

Int.: 12:31 – А вот Бандера, например?

Inf.: 12: 33 – Ну Бандера, блин! (співає) *Батько наш, – Бандера, Україна, – мати! Ми за Україну ідемо воювати!* Бандера воював за Україну. І взагалі він просто, як символ. Там же були Шухевичи. Інші, котрі реально... Бандера де? Він же загинув в Неметчине. Я, не можу сказати, що я багато читаю. Просто в мене з пам'яттю. Мені сімдесят восьмий рік. Це залишається в мені, як світосприйняття.

Int.: 13:14 – А вот Порошенко, например? Как к нему относились?

Inf.: 13:16 – (зітхає) Не дуже.

Int.: 13:19 – А как вообще Харьков? Он же считается немножко такой, русскоязычный.

Inf.: 13:25 – Ну, Харьков був, да, русскоязычный. Ми все розмовляли. Я перешла... ну.. я.. Я, даже вивчала українську мову, чесно кажучи, до восьмого класа. В восьмому класі в мене подруга, – Верочка Кац відмовилась. В Україні можна було відмовлятися від української мови. Вона непотрібна була. Ось. Но, я все одно любила українську мову. З дитинства. Батько мені завжди... українські книжки в мене були.

Int.: 13:57 – Дома он с вами говорил по-украински?

Inf.: 13:59 – Ні. По-руські. Но, все одно. Ну, покупали книжки. Барвінок журнал. Я пам'ятаю, що звучала українська мова. Просто вона не потрібна була. Він теж викладач в інституті був. Сельхоз інституті. Мама моя лікарка була. Знала чудово українську мову. Даже такі слова, що не вживались. Как краватка, галстук. Українською галстук – краватка. Кватирка – фортка. Про що я?

Int.: 14:40 – Про войну, что в четырнадцатом году началась? И про Харьков? Да! И хочешь теперь про эту войну, двадцать второго года?

Inf.: 14:50 – Шо можна сказати?

Int.: 14:54 – Ну, как вы помните двадцать четвёртое?

Inf.: 15:00 – Я пам'ятаю, що я спала. Мій син, він сова, він дуже пізно вкладається. Син жил окремо. Під Харковом. Між Харковом і Чугуєвом. Ну... приватний будинок. З двома собаками, з дружиною. О п'ятій ранку він телефонує. Говорит: «Мама, ти нічого не чуєш?». Я говорю: «Ой, я щас сплю, давай пізніше зателефоную». Всё, прилегла, и я чую вибух. Я, йому телефоную: «А., я чую, наче вибухи». Він каже: «Мама». Но, ми чекали війну. Но не таку війну. А таку, як була на сході. Що вони так попруть на нас. І как-то... что-то... У нас теж складна в Україні ситуація. Ми не ідеальні. Хтось за одних, за інших. Но у нас демократія. Все одно свобода. І коли ми чимось незадоволені, ми всі висипаємо на вулиці, все дуже культурно. У нас, ви знаєте, були стільки Майданов. І майдани були місяцями. І там до мільйона людей збиралося. Ні одного магазину не побито, ні одну машину не запалено. У нас дуже інтелігентні, чудові люди.

Int.: 16:31 – Вот, он позвонил, вы поняли...

Inf.: 16:33 – Він позвонив, що війна. Сказав: «Мама, – это война».

Int.: 16:43 – И вы уехали сразу?

Inf.: 16:45 – Та не! Какое поїхали! (далі росс.) Он говорит: «Это бомбят аэродромы». Ну аэродромы здесь, а мы тут. Потім, він мені телефонує: «Мама, Н. ...». А в них там Чугуїв поряд, а Чугуїв – це військове містечко. Там і аеродром і все. И там сразу, какие-то, то танки, ну... жаж! Він говорить: «Н. боїться, я її привезу до тебе». В мене Салтівка, дев'ятий поверх, де я живу. Ну, він привіз мені Н., а сам поїхав. Там же собаки. І там сразу не стало електричества. Газа. Ну, в общем, жахливо. Тиждень ми жили удвох з Н.. Перший тиждень, це щось. Мені про це складно казати. Літаки літають, і такі вибухи! Ми зпускались в підвал. В підвалі хтось

зірвав замок. Він не пристосований ніяк. Грязний там, пилюка. Люди знісли табуреточки свої. Картонки какие-то. Ліфт же сразу не працював. А коліна в мене не очень. Вискакують слова мої. Що там в мене (далі росс.) артроз, диформация суставов. Бувало що, по три рази надо було спускатися в етот підвал. Ми там і ніч проводили. Там стіки людей з нашого підїзда, на яких-то картонках. Это зима. Прямо в пальто я спала. Скрючившись. А тут кака-то бабуся... її ноги о так теж. Думаю, щас випрямить ноги і мені по обличчу. Вот так вот. Но дуже було жутко.

Int.: 19:17 – Но в дом не попали?

Inf.: 19: 19 – В наш дом, – ні. Но школу, сімнадцяту школу закінчила. Недалеко все у нас. Взагалі в мой дом трошкі попали, но квартира моя з іншої сторони. Ніхто не знає, що куди попаде.

Int.: 19:39 – И света сразу нет?

Inf.: 19:40 – Ні, світло було в нас. В підвалі – ні, но как-то люди проводили, как-то там. У нас люди дуже гарні. Згадую, як ми сиділи в етих підвалах. Не було такого, істерики. Молоді люди. Там, чомусь, працював інтернет. Вони казали, де шо впало. Більше тижня... А мой син захворів, дуже. Сваха до нього приїхала. Короче кажучи, через тиждень получилось так, что піднімаємось ми с Н., а там жив поряд друг його шкільний. А., сина мого, з сім'єю. І как-то, ну, вони спілкувалися. Ми піднімаємося о шостій ранку. Ні, не у шості ранку, а десь в ночі. В середині ночі. А ми лягали спати, стали жити в передпокою. Коридор. Ну, там у мене такий квадратний коридор і ми з нею поклали, шо в нас було. Там, спальник. Матрасик какой-то. Ми боялися в кімнатах потому що єє

Int.: 21:07 – Окна.

Inf.: 21:08 – Окна! Вікна. И там если шо попадєт. А тут всё-таки, как-то там, якісь там стіни. Дві стіни. Нам же кажуть, щоб дві стіни було. Там і жили. Я і ноутбук туда перенесла. Только так зайду, там, у кухню, если надо поїсти. Даже столік пересувала. Страшно было! (плачущий голос). Там бухало так, шо. Ну, вот она подимається і каже, шо надо быть готовим о шостій ранку, виїжджає друг А.. Дружина і там все... Ну, а я, зовсім знесилена була. Н. уже зібрана, вона прийшла до мене з речами. Мінімум якісь. А я сказала: «Не поїду». В общем, она поїхала, і син мій поїхав. Тому шо там трошкі краще йому стало. Він казав: «Я думал, что я помру». Так йому погано було. Не знаю, що в нього було, грип, чи опять ковід. Хто, що знає. Ну, він взяв двух собак. У нього машина. Вот эту свою тєщу, мою сваху. Заїхав за моей внучкой. Вона с хлопцем жила в іншому районі. І вони поїхали. Поїхали... щас... о Господи, слова вискакують. Щас? Ну, в общем, в середені України, бывший Кировоград. Кировоградська область, кудись. Я залишилась. Я прожила там полтора місяця. От такое вот! Спочатку ми всі... В нас не булою... як називається... сирени. Почему-то в нашому районі. У меня приёмничек був. Я на полу його тримала. Постійно там этот Марафон,¹ і там повідомляли. Тривога! Харків! Если шо-то, вибухи, то я виходила... слова забула... тамбур!

Int.: 23:32 – Между квартирами?

Inf.: 23:35 – Между квартирами.

Int.: 23:37 – А соседи остались?

Inf.: 23:38 – Ні, соседи поїхали. Раніше поїхали. Сусіди, взагалі жили в Ціркунах², но їх захопили, а їх донечка заходила, щось взяла і вони поїхали. Я залишилась сама на два поверхи – на дев'ятий і восьмий. Нікого там не було. В тамбурі сиділи или нижче, бо у мене тамбур закритий, это дев'ятий поверх. Іноді було страшно, то я на сьомий поверх или на шостий, открытый, можно было зайти в этот тамбур. Ну, и коли дуже страшно, сусіди у нас гарні, Там семья, нижче: «Пожалуйста, если страшно, приходьте до нас». А з ними, как-то веселіше. – «Это наши палять! Это наши...» все! Короче кажучи, (зітхає) запрошували мені. А куда я поїду? А потім мій син з семьею поїхали...

¹ Телемарафон. С 24.02.2022, на ведущих украинских телеканалах бесперебойно идут новости о ходе войны.

² Село в Харьковском районе.

Int.: 24:45 – А про Израиль сразу не думали?

Inf.: 24:46 – Та ні. У мене про Ізраїль, мене Д. казав: «Приезжай!», но в мене не було ж этого... паспорт був прострочений на рік. А без паспорта, я ж не могла їхати. У нас же взагалі! У нас люди в метро жили! В мене подруга жила, не знаю, там, скільки місяців. Просто в метро! Метро не працює, транспорт не працює. Ну, правда у нас і магазини якісь працювали.

Inf.: 25:22 – Аптеки были?

Inf.: 25:23 – Аптеки? Десь були. Десь! Я не знаю. Просто є молоді друзі. Коли щось там просила, вони, там, ходили. Я-ж з дев'ятого поверху туди-сюди не побігаєшь. В нас все є поряд, но оно все не працювало. Щось працювало. Були волонтери, гуманітарна допомога. Можна було сніданки обіди. Я, сама готувала. І в ТР-Центре³ щось там, давали. Проблем з їжою... тим паче, їм я так мало, що в мене проблем не було. Ось. А потім так сталося, що мой син – йому треба було повернутися. Він в такому стані виїжджав. А там же Велика Рогань не була під... хотіла сказати під німцем (сміється), під орком. А Мала Рогань, по трасі, даже ближче до Харкова, вона була під орком, що страшно! Ну, короче кажучи, йому треба було до дому, щось взяти, якісь документи, щось цей, ну і мене він мав. І я повинна була їхати в Івано-Франківськ до двоюрідного брата. Він мене з початку запрошував: «Давай, приїжджай! Там! Все!». Но как їхати, я просто не знала. Ну, а то-шо син приїхав. Ну і получилось, що він мене забрав. Думав, що буду, навпіл, з кимось, з родичами. Но не вийшло, там собаки, дві великі. Він не міг платити. Не мав... з грошима проблемами. Ну, і він мене туди взяв, всє-таки у мене пенсія. Я прожила там півтора місяця.

Int.: 27:38 – В Ивано-Франковске самом.

Inf.: 27:39 – Не во Франковске, это Ужгород. Там в Ужгороде тоже якась допомога була. ООНівська, в якихось чергах стояли. Щось я там получила, якісь гроші.

Int.: 27:54 – А там еврейская организация или нет?

Inf.: 27:56 – Нет. ООН, там, Україна.

Int.: 28:01 – Там не бомбили?

Inf.: 28:03 – Нет, там не бомбили. Один раз, там близко залізну дорогу в том районі. Взагалі, тревоги були, там всьо закривалося. Було, більш-менш, спокійно. Треба було кудись роз'їжджатися. Не міг він найняти цей будиночок, щоб ми всі жили там. Він зайшов в поліцію, новий паспорт, там мені, все. Там сказали: Ми можемо продовжити. Мені поставили штамп безкоштовно, за годину. На п'ять років. Продовжили мені паспорт. З Д., ми постійно на зв'язку. Тут он мені Д. Он мне прислал запрошення. На три місяця.

Int.: 29:08 – Как туристу? Приглашение?

Inf.: 29:14 – Ну, як родичу. Як родич, запрошує на три місяця.

Int.: 29:21 – Это когда было? В марте? Апреле?

Inf.: 29:25 – Таак! Это было в квітне. Апрель. На початку травня. Я уже на пам'ятаю. В мене все переплуталось. Ну, в общем, сказав, що тут є волонтери і Сохнут, і що мені допоможуть. Но мені було треба ще затриматись у сина, допомогти там. Короче говоря, все, домовились. Я, поїхала... всі... там же кордон. Чоп і Захонь. Там 15-20 хвилин їхати. Там мені зустрів волонтер. Він допоміг мені все оформити. Документи.

Int.: 30:26 – НТР – это что? Кто Вас встретил?

Inf.: 30:30 – ВолонтЕр! Волонтёр. Ну... і він розмовляв, как-то російською. Він мені допоміг оформити документи. Посадив мене, с пригодами трошки, на потяг. На потяг... до... до... до Будапешту. У мене дуже старенький був телефон, он уже не приймав всяких вайфаєв. Сфотографували. Він сказав: сфотографуйте її. Сфотографували мене там. І все. Там теж паніка була. Мене не могли знайти. Но, я знайшлась. Я смотрю, кажуть: вас донечка шукає! – Я не маю донечки! – Ні! Це якась помилка. – Ні! Це вас. Вас шукають! В общем, ми з нею зв'язались, прийшли, это волонтер из Сохнут. З таким моїм портретом на картонці. (Сміється). Ну, все! В готель мене привезли. Ну, я-ж не думала, що я... Сказала, що я у гості на три місяця. Ми-ж всі думали, що це от-от закінчиться. Ось-ось, цей жах закінчиться.

³ Торгові Центри.

Нууу, документів ж в мені не має. Ну, таких. Мама-ж... Мама не має свідоцтва про народження. А в мою, просто мама и папа без національності. У сорок п'ятому році! А там Д. етим волонтерам сказав, що в нього, правда, копії є про народження брата рідного, а там сказано, що мама – єврейка, а папа українець. Вот. А через місяць повинен був приїхати його молодший брат, з дружиною і сином. Закінчив школу і на репатріацію. Що він привезе всі документи. Ну, вот, дочекались, вони привезли. Знайшли їх, такими, нормальними. Ну, как-то, трошки, мене, яюсь ... в 17-му році мама родилась, чи в 18-му. В 18-му, це щось не таке. Ну, там смешанные браки.

Int.: 33:28 – А в 18-м не могло быть смешанных браков!

Inf.: 33:31 – Да! Ну, щось таке. Щось вона мені ругала. Що я документи якісь не взяла. Я, говорю, я в такому стані, під бомбами.

Int.: 33:41 – А вы что-то взяли с собой? Фотографии какие-то? Вот эту фотографию.

Угу.

Inf.: 33:48 – Все! Ну, що, я з рюкзачком, с сумкой, ноутбук взяла. Я, просто... належке... (Енергійний стук у двері). – Да, Д., заходь! Д.: – Извините, хотите радугу посмотреть?

Int.: 34:03 – Да, хорошо. Сейчас остановлю.

(...)

Inf.: 34:10 – На чому зупінилися?

Int.: 34:12 – Вас нашли волонтеры, поселили в гостиницу, вы нашли какие-то документы брата. Правильно?

Inf.: 34:18 – Да! Правильно. Тільки Д. мне копії прислав. Копії теж не то. А коли приїхав його молодший брат, с реальними документами, Свідоцтво народження батька, ОІ. А я – ЛІБ. Ну, ясно, що ми рідні брат і сестра і ми всі загалом туда прийшли. Ну, в общем, мені...

Int.: 34:51 – Уже здесь или там? Будапешт? Бухарест?

Inf.: 34:53 – Тут. Консул. Сочла можливим.

Int.: 35:00 – А вы здесь вот эту, экстренную получилось проходить репатриацию? В Синема-Сити? Да?

Inf.: 35:10 – В Иерусалиме. А до того, я просто была тут, вот і все. Нікуди ні ходила. А коли приїхали, ну, його сімья, ми всі разом оформились.

Int.: 35:30 – И вы стали получать здесь корзину.

Inf.: 35:32 – Да, я получала все. Дуже вдячна! (Важко зітхає) Ну! Шо сказати!

Int.: 35:38 – А как вы думаете? Если всё быстро закончится, вы вернётесь?

Inf.: 35:45 – (Пауза) Быстро не закончиться. Зимы точно здесь перебуду. Но хотілося дочекатися іншого паспорта міжнародного. Оххх, не знаю як?

Int.: 36:00 – Даркона!

Inf.: 36:02 – Ну, да. Щоб я, бо в мене теперь буде дві родини, могла і тут бувати...

Int.: 36:11 – Вам здесь понравилось?

Inf.: 36:13 – Я здесь вже третій раз.

Int.: 36:16 – Здесь. В Кфар-Эльдаде.

Inf.: 36:17 – Здесь я в перше. В гостях були. Ми з сином колись приїздили. В якому році? Чи в десятому, чи в одинадцятому? Не пам'ятаю. Мабуть, в одинадцятим році. До Д. Но ми тут стільки бачили, стільки... ми просто у захваті були. От. Чотири дні з машиною син. З аеропорту машину узяв на прокат. Ми стільки побачили, що просто неімовірно! Потім ми були, по-моему, у шістнадцятому році, уже війна шла, к Д. до Києва приїздили. Ми з подругою мою, ну, там, получились дешеві квіточки, все і були аж дванадцять днів. Д., той час не працював, займався нами, это було в жовтні, щось не імовірно. Звісно, я в захваті, мені дуже подобається, я дуже вдячна. Ну, ну что, (важко зітхає) там моє життя, там мої рідні, там... Звісно, що я просто вирвана була. Зібрала свій рюкзачок і... і все. Мені, моє життя дуже цікаве, дуже скромне матеріально. Но дуже духовно багате. І багате на друзів, на рідних.

Int.: 37:53 – А здесь у вас есть друзья?

Inf.: 37: 56 – І здесь у меня чудові! Зубы у меня отвалились. Зубы. Днями. Жах еще! Ну, ладно. Да, з Харкова тут у мене є.

Int.: 38:10 – Но вы общаетесь как-то?

Inf.: 38:11 – Да. Общаемся, даже в гостях у них була. Восьмого я должна теж поїхати в Холон.

Int.: 38:21 – Ну, вы освоили транспорт?

Inf.: 38:23 – Мне страшно, я загубила тепер, эту картку.

Int.: 38:26 – Это не страшно, это, правда, легко.

Инф.:] 38:28 – Это легко, но мені.... Так би, я приклала. В загалі, раніше, я все з Д. Я ж не знаю, ні англійською толком, шкільна програма якась. Ні...

Int.: 38:41 – А иврит вы не стали учить?

Inf.: 38:44 – Я, забуваю слова, мені дуже важко зараз. Дуже важко і що сказати, все мое ество ви знаєте де? У меня, там, море в Харкові залишилось і рідних... Не тікі в Харкові, а по всьому світу. І все через серце. Мені как-то... Да, я тримаюсь. Спочатку, я плакала місяць, чи більше. Потім звикла. Плакала я, тому що така ситуація.

Int.: 39:29 – Ну, как-то так вы здесь с какими-то пенсионерами общаетесь?

Inf.: 39:32 – Да-да.

Int.: 39:36 – К Я. вы ходите.

Inf.: 39:38 – Да. Вот ИЦ, Н. с О. Ну, тут уже кто-то, да. Н. з Грузії приїхала, ми спілкуємось. Да, тут теж чудові люди. И все. Но там я. Я ж звикла сама жити. Самостійно. І потом, ну дуже цікаве життя було в мене.

Int.: 40:07 – Тут у вас комната?

Inf.: 40:08 – Комната. Я... я не обмежена. Спальня тут, комната. Ноутбук, кабинет. (Посміхається). У Д. своя спальня, у мами його своя спальня. Ми завжди були дуже рідні, дуже близькі. Завжди їздили один до одного, спілкуались. Да, это рідні люди. Я просто вирвана з життя.

Int.: 40:48 – А можно еще, такой вопрос. К Зеленскому, как к еврею вы относитесь...

Inf.: 40:55 – Я у захваті від нього, чесно кажучи. Я проголосувала за нього тікі, щоб не за Порошенко. У мене претензій багато до Порошенка. Взагалі, мені не сподобалась, як він⁴ там. З початку війни на 180 градусів повернулось. Він молодець. Він молодець, він чудово тримається, він об'єднав світ. Він хоробрий. Він не струсив. Він став для мене.... Ну, не знаю. І обличчя інше і мова в нього чудова українська стала (сміється).

Int.: 41:43 – А раньше нет?

Inf.: 41:44 – Ну, раньше він російськомовний був, як всі ми, но він людина талановита. Він закінчив юридичний. Актором був і все. Я дуже гарно до нього зараз ставлюсь. Єврей він, чи не єврей... он єврей (сміється)!

Int.: 42:08 – Ну как-то вам ближе, что он еврей или неважно?

Inf.: 42:09 – Мені це неважливо. Я оцінюю людей не по національності. В мене багато друзів і подруг євреїв, євреек. Дуже багато.

Int.: 42:22 – А вы здесь застали какие-то праздники. Уже в Израиле? Еврейские?

Inf.: 42:26 – Да, застала, коли ставлять, как её?

Int.: 42:32 – Сукку.

Inf.: 42:34 – Да. Как?

Int.: 42:35 – Сукку!

Inf.: 42:36 – От! Сукку!

Int.: 42:38 – А вы ставили дома?

Inf.: 42:39 – Да, Д. ставив. На веранді він ставив, но Сукку ми еще, коли приїздили с О. Ми застали там эти свята. Ну то взагалі була поїздка неімовірна. Була на морі... і де ми тікі на були. Дуже цікаво.

Int.: 42:59 – А сейчас на море? Нет. В этот раз еще?

⁴ Зеленський.

Inf.: 43:00 – Один раз я була в Хайфі. Ну, Моцкін. У подруги. Ну... Ні. Я там тіки ножки помочила. А в Холоні, я до своїй Р. З дитинкою, ми один раз в море зайшли. Ну, щоб мені так хотілося, не можу сказати. В Нетанії тепер наші рідні живуть. Но ми так до Нетанії...

Int.: 43:28 – А вы без машины?

Inf.: 43:29 – Без машины. Це дуже складно. Ну, по прямій я можу дуже довго ходить. Ну, там, сходинки, підйоми. Тут красиво. Дуже, дуже мені подобається. Ну.... как сказать... помислами я там.

Int.: 44:06 – Остались какие-то соседи там?

Inf.: 44:09 – Та зараз живе в мене жиночка.

Int.: 44:12 – Просто в квартире?

Inf.: 44:14 – Ну, я просто как? Дозволила жити. Така, теж патріотична. В нас теж різні люди бувають.

Int.: 44:20 – А есть сторонники российский?

Inf.: 44:23 – Я, думаю такого уже не это самое. Вата у нас називається. У нас добре ставились до Росії. Я, сподіваюсь, не буде цієї партії. Это – ж Янукович. Росія тогда проникла во всі сфери життя, своєю пропагандою і своїми грошима. Купувала і купує. Очищатись нам дуже багато треба. Вона стала, как Ізраїль, з таким сусідом бути просто жах.

Int.: 45:12 – Как вы оцениваете помощь Израйля Украине?

Inf.: 45:14 – Ну, я вдячна, звісно за то що є! Хотілось би більше. Розумію в якому стані Ізраїль, і вот недавно, Тамар – є такий. Григорій Тамар, військовий в запасі. Ізраїльський. З ним була бесіда і він мені дуже сподобався. Дуже оптимістичний! Що війна закінчиться, казав він. Оцінив і нашого Залужного. Дуже цікавий він.

Int.: 45:55 – Что закончится скоро?

Inf.: 45:58 – Закінчиться на весні. Он как-то так впевнено, впевнено, що аш как-то... крила вирости. (Сміється). Ну, Росія, вы же розумієте, що це за країна.

Int.: 46:14 – Да, я оттуда.

Inf.: 46:16 – Аааа. Ой! (Засмутилась).

Int.: 46:16 – Я уехала, как только всё началось! Сюда переехали в марте.

Inf.: 46:22 – Ну, ви ж, навроно і раніше знали що воно.

Int.: 46:24 – И ранише знала. Не ожидали, что так, совершенно. Мы просто представит себе не могли, что может быть так.

Inf.: 46:35 – (Собаке) Фотя, спокойно! Собака в такой любви жила, на ней просто. У неї диван, спить на дивані. Вона всіх любе, вона не знає, що щось може бути погане житті.

Int.: 46:55 – Можно мы с вами подпишем согласие, что, то что вы с нами, что мы поговорили может быть использовано для исследования.

Inf.: 47:00 – Ну, так. Да.

Int.: 47:02 – И, если вы не против, я попрошу вас подписать. Значит, имя, фамилия...

Inf.: 47:15 – Надо окуляри. По-русски надо?

Int.: 47:21 – Можно и по-украински. Как хотите. Мне всё равно. Пишите здесь, Л. Подтверждаю, что сегодня. Сегодня 06.12.22 г. я дала интервью МК. Подтверждаю. Подпись и дату.

Inf.: 48:33 – Я, тіки за що хвилююсь, щоб мене в Україні прийняли. А то, если приймаєшь громадянство пенсії не буде. Этого боюсь. Это ж війна. Яюсь підуть на зустріч. Хотілось, щоб і тут часто бувати. Это теж стало рідним. Я волонтерка, волонтерської організації.

Int.: 49:11 – Какой?

Inf.: 49:22 – Маскування для АТО. Маскувальні сітки, прямо для армии, ну і плюс ще помагаю в шпиталі. Госпіталь військовий. Життя дуже цікаве. Вообще, Харьков неімовірне місце. Таке красиве!

Int.: 49:36 – Я была в Харькове один раз. Очень красивый город, правда.

Inf.: 49:44 – Красивый, чистый. Там стільки научних центрів.

Int.: 49:47 – Был Соломонов университет еврейский. Не знали? У меня там друзья работали и учились. Сейчас он закрылся. Отделения Соломонова университета были в Киеве и Харькове.

Inf.: 50:03 – Ну у нас, Слава Богу, никакого антисемитизма. У нас же и татары. Крымские татары з нами. Вони ж мусульмане. Всі дружно, всі моляться. На Майдані стояли. Кримчаки, там все и євреї. В синагогі орган чудовий. Там бувають концерти. Ми там на концертах бували. Ну как-то у нас. Но Путін з нас зробив людей. Жахливо, но об'єднав Україну. Ми как-то зрозуміли хто ми. За що ми боремось. Ну, вот так.

Int.: 50:56 – Спасибо огромное!

[конец записи]